

BOVO in de praktijk

W.M.G. Querelle

KSG Lunetten, Utrecht

Samenvatting

In het vorige nummer stonden enkele artikelen over het reken/wiskunde-onderwijs in het overgangsgebied van basisschool en voortgezet onderwijs (BOVO).

Dit artikel is een reactie daarop. Een hartekreet van iemand die met beide benen in de harde dagelijkse realiteit staat en zich ergert aan de soms meerwaardige toon van die artikelen en het voorbijgaan aan de praktijkproblemen.

Summary

In the last number of the Nieuwe Wiskrant three articles focussed on the problems in mathematics and arithmetic education at primary schools and the first years at secondary schools.

This article, written by a teacher, is a reaction. Quite a bitter reaction: the articles did not have enough connections with the real school practice and the problems met in the classroom.

Van het jaar ben ik mentor van een eerste klas. Drieëntwintig leerlingen deze reis. Ik mag dus niet mopperen over het aantal. Bij de eerste kennismaking kijken ze je verwachtingsvol aan. Ja, ze hebben er zin in en natuurlijk zijn ze van plan hun best te doen.

“Nou, dan zal het vast wel lukken. Tot morgen.”

Een week later. De negen leerlingen die van de basisschool het predikaat “luidruchtig” meekregen, zijn herkenbaar. De vijftien, die volgens hun onderwijzer een extra stimulans, hulp, duwtje in de rug, aandacht, enz. enz. nodig hebben, vallen niet op.

“De basisschool legt veel meer de nadruk op kringgesprekken en groepswork” lees ik in een artikel. Ik moet toch nodig eens gaan kijken hoe zo’n kringgesprek verloopt. Mijn kunde schiet duidelijk te kort.

“Juf, ik heb m’n map vergeten.” “Mag je hier op school niet zomaar naar de w.c. lopen?” “Juf, ik heb chocomel getrokken en toen ging de bel en toen moest ik het in de aula laten staan.” “Mag het raam open?” “Ik wil niet meer bij Anja zitten.” “Mijn moeder vraagt of ik...”

En dit alles dwars door elkaar en door jouw antwoordgeverij heen.

Als ze dan eindelijk allemaal zitten met het juiste boek voor zich, moet ik de les als geslaagd beschouwen, wil ik het vrolijk overleven. Nee, een echt klasgesprek is nog niet mogelijk. Iedereen zegt direct wat hem of haar invalt en tekent, klungelt en prutselt al “luisterende”. Ik moet, gezien de reacties als ik maan tot opletten, aannemen dat dit althans soms gecombineerd gebeurt. Dat veel, zo niet alles, langs ze heen gaat is me meer dan duidelijk.

Nee, ik heb nog veel te leren, een kringgesprek leiden

kan ik niet.

Kort dus, dit lesgedeelte. Maar dan!

Terwijl iedereen nu verder rommelt zonder dat ik er hinderlijk tussendoor praat, spoed ik me van links naar rechts en van voor naar achter om ze aan te sporen tot samenwerking, uitleg te geven van tekst, ze terug te verwijzen naar de vorige bladzijde, ruzies te beslechten, puntenslijpers, foto’s, agenda’s te laten verdwijnen, enz. enz. Kortom, het is een chaos.

Nee, groepswork leiden kan ik niet.

Wel blijkt me uit de gesprekken met de leerlingen, dat na het laatste algemeen proefwerk (februari/maart), de zesde klas op een waxinelichtje doorsuddert naar het eind van het schooljaar.

Mij bekende onderwijzers bevestigen dit. “Ze zijn niet meer tot werken te krijgen” en daarom worden er musicals ingestudeerd, werkweken gehouden en weet ik wat al meer. Nuttig hoor, maar ziet u de problemen? Het gebeurde na een week of drie, dat ik iets bij de kop had, dat aller aandacht had. De projector als zon op de kast, Mirjam met de voetbal als de maan op haar hand en ik erbij en ja hoor. Met z’n allen deden we alleen maar dit. Kort; maar vooruit, het begin was er.

Waarom dit hele verhaal?

Wel, van de week viel de Nieuwe Wiskrant door de bus. Net nu mijn overlevingskansen weer iets groter worden en mijn zelfvertrouwen weer wat op peil begint te komen. Het had niet slechter kunnen treffen. Het redactioneel steekt je een hart onder de riem. Maar dan. Een gedegen en weldoordacht artikel van tien pagina’s over het rekenen in de brugklas. Waarom ben ik narrig als ik het uit heb?

Het artikel van Ed de Moor, zeven bladzijden lang,

plus nog een halve bladzijde aanbevolen literatuur, maakt de stemming er niet beter op. Dan nog het artikel “ $a + a = a^2$ ” en de maat is vol.

Barsten jullie allemaal is mijn eerste primitieve reactie. Sorry, maar het was zo. Maar waarom dan, vraag ik mezelf af. En gewend aan het moderne begrip “evaluatie” begin ik. Er staan goede ideeën in. Jawel, maar voor mij geen nieuwe. Nou ja, dat hoeft toch niet? Wat is er dan? Het is de soms meerwaardige toon en het voorbij gaan aan alle andere veel ernstiger problemen. Om alles maar in één klap te vangen: hou op, praat niet tegen me, ik kan niets, ik moet niets, ik wil overleven en proberen deze kinderen “iets”, ja, niet meer dan “iets” bij te brengen. Ze komen als een zootje ongeregeld je klas binnen, kunnen niet luisteren en niet werken. En ik denk dat leraren aan een l.h.n.o. het nog slechter treffen dan ik.

Overdreven?

Ga en kijk de eerste twee maanden consequent en nauwgezet in een l.b.o.-brugklas. Dan zul je zien dat al die mooie verhalen over aansluitingsproblematiek mij niet verder helpen. De problemen liggen niet op de eerste plaats daar. Ik heb alle reparatie- en hulpmiddelen tot mijn beschikking en ik kan er niets mee.

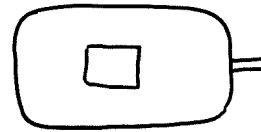
Want:

- Je aandacht moet verdeeld blijven over alle drieëntwintig, wil er nog iets wiskundigs gebeuren.
- Als ik met rekenen zou doorgaan, ook al zou het anders zijn, klapt de helft dicht, omdat het een gegeven is dat ik dat niet kan, basta. Luiken dicht, ik hoor je niet eens.
- Als ik voorzichtig tussendoor nodig heb “ $73 - 38$ ” en ik vraag naar de aangeleerde oplosmethode, hoor ik 6, 7 verschillende manieren. Klassikale reparatie is dus niet mogelijk en zoals ik al duidelijk maakte bij a, individuele evenmin.
- Ook van mijn lesonderwerpen komt een groot deel niet over. Ik weet bijvoorbeeld precies, wie er nog geen kubus op een blaadje kan krijgen en dus nog eens op de glasplaat moet oefenen.
Ik heb er zes staan, maar ik zie geen kans om de desbetreffende leerlingen ermee te laten werken.

Bovendien zouden ze dan dat andere weer missen. Beter iets goed dan alles half? Jawel, maar dan kijken ze een volgende keer helemaal of ze het in Keulen horen donderen en “kleur een derde van” is toch ook zinnig.

- Wat ik vandaag repareer is over twee weken weer (bijna) even reparabel. Mijn Dora die het nu tenminste snapt, weet volgende week, dat er iets mee was, maar wat ook al weer? Aan de hand meedelen is iets, maar wat?

Nee, ik repareer niets, we ploeteren samen aan nieuwe dingen, lekker zonder rekenen, in de hoop het zelfvertrouwen een klein beetje te vergroten. We grijpen het machien voor 3×3 en geven elkaar raadsels op van het type:

Waarvan is dit het bovenaanzicht?

P.S. Ik heb na een paar weken de leerlingen anoniem laten schrijven over hun wel en wee op de nieuwe school. “Best wel leuk” tot “heel leuk.” Het is toch ook feestelijk om er nu echt bij te horen met boekentas, huiswerk, lopen door een school van de ene les naar een andere, het er naar toe gaan met trein, bus of fiets. Die ene die er niets aan vindt blijkt tegen zijn zin gestuurd te zijn. Van school veranderen heeft ook heel veel leuke kanten.

P.P.S. Het is de laatste dag voor de herfstvakantie. Na een week uitrusten denk ik er misschien wel anders over.

P.P.P.S. Onnodig te reflecteren, ik weet best wel hoe ik zulke artikelen moet interpreteren, maar ik was even de gewone ploeterende leraar.